

IZHAJA VSAKI DAN

Štev. 293. Na nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Poročnice št. 2. se prodajajo po 3 sv. (6 stot.) v mnogih kmetijskih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Ša. Petru, Koprniku, Sežani, Naborini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. 2. po 5 sv. (10 stot.). OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, zračne, zabavne, poslane, oglase denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanjši pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

Na vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celotno leto K 2-20, pol leta K 2-10. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnine, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgie Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik koncesije lista „Edinost“ - Natisnila tiskarna koncesija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgie Galatti št. 18. Poštne-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrska kriza.

BUDIMPEŠTA 18. Ministeraki predsednik dr. Wekerle je izjavil, da ni kralj tudi na včerajšnji avdienci ničesar ukrenil. Dr. Wekerle pride zopet v avdienco v sredo. — Takoj potem ukrene vladar potrebno glede demisijske kabinete.

BUDIMPEŠTA 18. Kakor poroča „Ogr. biro“, odpotuje jutri zjutraj vsi ministri ogrskega kabineta na Dunaj, kjer se bo v sredo pod predsedstvom cesarjevim vršil ministrijski svet.

Potovanje carjevo v Italijo.

PETROGRAD 18. Eskadra parnikov in nekoliko torpedovk je iz Sebastopolja odplula v Livadijo, da bodo sprejemale carjevo jahto „Standard“, na kateri se car odpelje v Odeso. V Odesi čakajo pripravljeni trije dvorni vlaki.

Po usmrtitvi Ferrerja.

Španski ministrijski predsednik o demonstracijah v inozemstvu.

MADRID 18. — Ministeraki predsednik Maura je v zbornici odvrnil na vprašanja republikanskih poslancev, da vlada koncentruje svojo pozornost na položaj v Barceloni, kjer bo nadaljevala uporabljati zakon. Ministeraki predsednik je dostavil: Zdi se, da protestne manifestacije v inozemstvu zasledujejo namen, da bi nam odrekle pravico do kaznovanja provokativnih nemirov v Barceloni. Španska vlada je mirna in čaka, naj se jej le odreka ta pravica! — Ministeraki predsednik je potem napovedal, da bo sfera Ferrerjeva predložena zbornici ter je zaključil: Gre za isti element, ki je vladal v Barceloni in ki je tudi vodil one manifestacije, na katerih so se ponašali s tem, da ni v Španiji zmisla za pravico in zakone. (Pohvala na vladnih klopih.)

Kazensko preganjanje španskega senatorja.

MADRID 18. Barcelonska sodnija je zahtevala od senata izročitev senatorja Sol y Ortega, ker se ga obdolžuje, da je provokativni poskušenež zažiga jezuitkega kolegija in jezuitske nasebine v Barceloni.

Demonstracije v Pragi.

PRAGA 18. Slobodnomislci so obdrževali protestni shod proti usmrtitvi Ferrerja. Ker je postalo zborovanje zelo hrupno, je je policijski komisar razpustil. Okoli 500 udeležencev se je potem ob pevanju socijalnodemokratske delavske himne in spremljevanju stražarjev podaljšalo skozi Henrikovo ulico na Vavarski trg. Tu je napravilo orožništvo kordor, da bi preprečilo prodiranje množice na daljni del Vavarskega trga in proti Prikopom. Udeleženci so se nato obrnili proti muzeju, pri čemer jim je sledilo orožništvo. V vrtnih nasadih pred muzejem se je potem množica razkropila.

Dr. Karel Kramář prof. dru. Adolfu Wagnerju v Berlinu.

IV.

Dr. Kramář zaključuje v „slovo“ od prof. Wagnerja:

Želel bi bil, da prof. Wagner ni nikdar izustil onega govora. Ako bi bil g. prof. prišel na Dunaj, da poroča Nemcem, naj izhajajo z nami, naj Nemcem brez strahu pripoznajo popolno enakopravnost, ker tudi potem morejo ostati prvi, ker so vendar si-

novi velikega in mogočnega [nemškega] naroda, ki jih nikdar ne zapusti: bi bili mi g. profesorju radi stisnili roko in bi mu bili iz srca hvaležni za blagovestje miru. Ali g. profesor je hotel drugače. Spustil se je v nizave političnega boja, ki bi se mu moral izogibati — ravno on! Mi, ki smo vedno občudovali njegovo edino veliko stvarno znanje, smo videli: svoje osupljenje, da govori o stvarih, ki jih ne pozna dobro. Njega, ki je vedno učil pravičnost do šibkih, smo videli tu, kako proslavlja krivico, nasilje in tlačanje. Njega, od katerega smo prejeli (Kramář je bil nemec njegov učenec) vero in hrepenenje po socijalnem miru, smo čuli, kako proglašajo politiko, ki bi mogla dovesti do najnasilnejšega, najkrvavejšega svetovnega boja. Da je Nemec — pravi dr. Kramář dalje — bi se zahvalil na takem govoru, kakor iskren čestitelj g. profesorja pa ga globoko obžaluje.

V težkem boju, ki ga bijemo tu, je težko držati se gotovih mej. Bolj nego kdo drugi je stal dr. Kramář eksponiran v prvih vrstah in od nemške strani mu gotovo niso priznawali. In v boju proti nam je videl čisto toliko neresnice, nepoštenosti, zavajanja nevednih v in še posebno izven Avstrije, da ni bilo lahko možno, da ni nasprotstvo zdivjalo v slepo strastno sovraštvo. In vendar se je on — dr. Kramář — vedno čval pred vsakim čustvom sovraštva proti Nemcem; a to le zato, ker naših Nemcev ni mogel smatrati kakor reprezentantov Nemcev sploh. marveč je mislil na tiste Nemce, od katerih se je toliko naučil, ki so ga tako prijazno sprejeli — na mnoge dobre prijatelje, ki jih je našel med Nemci, da si ni nikdar skrivaj svojega narodnega prepričanja. In med njimi, ki jih je posebno visoko cenil, je bil — profesor Wagner. Ni dobro, ako duševni heroji naroda stopajo prenežno doli v politiko in posnemajo druge. Prof. Mommsen je s svojim surovim izrekom o pobijanju čeških butic več škodoval nemškemu imenu, nego mu je mogel služiti v vsem svojem življenju z vsem svojim ogromnim delom. Veliki možje znanosti naj bi bili vez, ki naj bi najboljše iz različnih narodov spajali v višo kulturno skupnost, ki naj bi nam ohranjala vero, da preko narodnega spora, po spoštovanju duševnega dela, po postopnem veselju na soudeležbi na velikem duševnem delu vsega človeštva: pride vendar enkrat do mira med narodi. A da ravno profesor Wagner, ki ima toliko spoštovateljev brez razlike narodnosti, ki se bavijo z njegovo znanostjo, noče spadati k apostolom mira, to boli dra. Kramářa od srca in to ga je najbolj skelelo, ko je čital Wagnerjev govor, kajti ne more pozabiti, koliko mu je dolžan.

Čutil sem se dolžnega — pravi dr. Kramář slednjič — da odkrito povem gosp. profesorju svoje mnenje. Prof. Wagner nas je vedno učil odkritosti in je vedno cenil to lastnost na drugih. Zato sem uverjen, da sprejme moje besede istotako, kakor tedaj, ko sta bila oba mnogo, mnogo mlajša...!

* * *

Nemci v Avstriji ne zahtevajo le imena, ampak tudi predpravic duševno superiornega naroda. Dr. Kramář je svojim pismom temeljito dokazal, kako neopravičena je ta nemška pretenzija. Sin je to plemena, ki je po kričanju Nemcem njim inferiornost; a koliko je v tem njegovem pismu plemenitosti v mišljenju, modernosti v nazorih, človeške ci-

vilizacije v tolmačenju naloge prvakov narodov, humanosti v umevanju medsebojnega življenja kulturnih narodov, vme za vseobče idejale človečanstva!! A ne le to: s porazno argumentacijo, operto na neoporečna dejstva iz življenja, ki se razvija pred očmi vsega sveta, je dokazal dr. Kramář, da celo duševnim velikanom Nemcev nedostaja ravno te plemenitosti duše in srca. Hvaležni moramo biti dru. Kramářu, da je tako temeljito razkrinkal tisto bajko o kulturni superiornosti Nemcev. Le tam, kjer se z veličino uma spaja plemenitost duše — je možno govoriti o resnični kulturi. Med njimi je pač — tega ne moremo tajiti — ogromno inteligence uma, ni pa inteligence srca. Zato tudi ni tiste kulture, ki služi — blaginji vesolinega človeštva, tiste kulture, ki jo je toli lepo označil dr. Kramář: da daja svoj ganj in svoje delo vsemu človeštvu in se raduje, ako se na njej okorišča kulturno življenje vseh narodov, dočim so Nemci le prekupčevalci narodov, ki na tej kupčiji iščejo — svoj profit. Zato bomo vedno najodločnejše odbijali kakor veliko laž tisto nemško pretenzijo, da bi morali smatrati Nemce kakor duševno superioren narod!

Deželnozborske volitve na Goriškem.

x V volilni skupini slov. trgov kandidira narodno-napredna stranka g. A. Gabršček, kateremu bo protikandidat sodni svetnik g. Matija Fabijan, ki ga je postavila klerikalna stranka. Gosp. Fabijan je povsem nova oseba na političnem polju; slovenska dobročina brez vsake enerzije in politične barve.

Na lanskimi volitvi je dobil klerikalni kandidat Jonko 287 glasov, Andrej Gabršček pa 451 glasov, ki je bil izvoljen z večino 164 glasov.

Volilna skupina v trgih tvori že od nekdanj trdnjavo narodno-nepredne stranke. Posebno je bilo to po starem volilnem redu, ker so takrat dejanski volili samo trgi, dočim po novem volijo tudi vse vasi in vasice, ki spadajo pod dotično krajevno občino ali županijo.

In tu imajo posebno Bovec, Tolmin, Kanal in Komen toliko malih vasic daleč na okoli okrog, da kmečki volilci preglašujejo tržane. Vendar je lani pri vsem tem zmagal napredni kandidat.

V laških mestih in trgih kandidirajo: Bombig, Venier, Pinausig in Nigris; za trgovsko-obrtno zbornico pa Venuti in dež. svetnik Pettarion.

V laških mestih in trgih zmaga skoraj gotovo liberalci. Hud boj bo pa v laškem veleposvetstvu, kjer kandidira med drugimi tudi dr. Pajer.

Kakor znano je zahteval dr. Faidutti, da se vpišejo v volilne imenike veleposvetstva tudi cerkvene ustanove, katerih je v Furlaniji precejšnje število. Novi volilni red, ki je dosegel rekord v nejasnosti in pomankljivosti, namreč tudi ni jasen, ali imajo volilno pravico take ustanove, ali ne. Namestništvo je sicer odbilo Faiduttijev rekurz in stvar se razpravlja, kakor čujemo ravno sedaj pred državnim sodiščem na Dunaju, ki o tem končno odloči. Če državna sodnija ugotovi priznati laških klerikalcev, in bodo cerkvene ustanove imele voliti, potem ni izključeno, da pridobe še veleposvetstvo in s tem večino in oblast v deželni zboru in odboru.

Ožja volitev na Krasu.

Sežana 18. Na včerajšnjih ožjih volitvah za kmetake občine sežanskega okraja je dobil klerikalni kandidat dr. Stepančič 424, a klerikalni kandidat Zlobec 263 glasov. Izvoljen je torej dr. Stepančič deželni poslanec.

K političnemu položaju

Poroča se, da ministereški predsednik ne poda niti v prvi, niti v drugi seji državnega zbora nikake programatične izjave, da se izogne veliki politični debati, ki bi se gotovo razvila.

Zato pa povzame ministereški predsednik o prvi priliki, ki mu se ponudi, besedo, da razvije program vlade. Mislilno, da bi bilo tudi to nepotrebno; „programov“ je Bienterth razvijal že več nego dovolj, da nam je v tem pogledu že dober znanec.

Demisija čeških ministrov dr. a. Žačka in dr. a. Brafa.

„Narodny listi“, poročajo: Češka ministra dr. Braf in dr. Žaček o priliki otvoritve drž. zbora prihodnjega sredo ne boata več sedela na ministereških stoli. Oba ministra sta že podala svojo demisijo. Ob enem dobila od svojih klubov poziv, da naznanita ministereškemu predsedniku tudi pismeno svojo demisijo.

Dalmatinski deželni zbor.

V sobotni seji dalm. dež. zbora je bil sprejet predlog verifikacijskega odseka, da se razveljavi volitev poslancev hrvaških občin Dubrovnik in Stari Dubrovnik, Pero Vuković.

Konečno je bil vsprejet zakon o dokladi na pivo.

* * *

Za der 18. Deželni zbor je v soboto vsprejel zakon glede pogozdovanja Krava v Dalmaciji.

Ustanovitev vseslovenske ljudske stranke.

Minolo nedeljo se je vršilo v hotelu „Union“ ustanovno občno zborovanje vseslovenske ljudske stranke. Vdeležili so se zborovanja skoro vsi klerikalni deželni in državni poslanci iz vseh slovenskih dežel. Zastopane so bile hrvaška pučka in češka agrarna stranka.

Načelnik poljake ljudske stranke Stapiński je naznanil, da se ne mere vdeležiti zborovanja, ker je zadržan radi nujnih poslov v dežel. zboru gališkem. Poslan mu je bil brzojavni pozdrav.

Dr. Brejc je izjavil, da se vrši zborovanje v znamenju hudih narodnih bojev, ob pričetku hakatizma. A on se nada, da se obranijo Slovani te grozeče nevarnosti ravno v letu, ko se obhaja 500-letnica grunwaldske bitke.

Češki agrarec Kotlač je pozdravil zborovalce imenom češke agrarne stranke, ter izjavil, da bo postopala češka agrarna stranka vedno solidarno s S. L. S., ker so interesi obeh strank identični. — Radič je pozdravil zborovalce imenom hrvaške pučke stranke. Grafenauer je govoril imenom koroških Slovencev. Batič je govoril kot podpredsednik hrvaške pučke stranke ter poudarjal posebno skupno delovanje Slovencev in Hrvatov na narodno-gospodarskem polju. Berbuš je govoril imenom goriških Slovencev, dr. Korošec imenom štajerskih.

petkrat na dan in s tem vabi mohamedance v džamijo.

Na mojo željo sta zavila v ulico, od koder je bilo čuti ono kričanje. Kaj vidim?

Fetija džamija — najlepša v Bihaču — se je zasvetila s svojo krasno kupolo in vitkim, visokim minaretom, katerega okrogli hodnik se je bliščal v svetlobi drebnih luči.

„Kaj neki pomenja to,“ sem vprašal radovedno Nikolo? Razložil mi je, da obhajajo jutrašnji dan mohamedanci neki svoj praznik.

Zdajci se je prikazal na minaretovem hodniku mujezin — prišel je iz za vzhodne strani — gledal nekaj časa doli na prihajajoče in zbirajoče se mohamedance; povzdignil roki kvišku, ju vtaknil za ušesa in prišel zopet „vikati“.

„Allah akbar!“

„Allah akbar!“

„Hajja al es-salat!“

„Hajja al es-fahla!“

„Allahu akbar la ilahe illi Allah!“

Vsebinska teh arabskih verzov je: Allah je največji!

Allah je najvišji! Priidite k molitvi! Krišku k izveličanju!

(Pride še.)

PODLISTEK.

Iz mojega zapisnika:

„Prvi večer v Bosni“.

Spisal: RADOVAN RADOGRSKI.

Napoved sem se vendar poslovil od tega prijaznega „Turka“; stisnila sta si desnici in on me je pozdravil v slovo: „Sretan put! Hodi s Bogom!“

Zelo mi je ugajala prijaznost tega „Turčina“. Dobil sem žnjo veliko poguma. — Prišel sem v vas Zavatlje. To selo se mi je zdelo že bolj čudno, kajti hiše, vodnjaki in več drugih reči mi je jasno kazalo bosanski pliv. V vasi se nisem skoro nič mudil, ampak hitel sem dalje.

Zunaj vasi sem ugledal ob cesti veliko, staro poslopje. Boprevši bližje in opazivši krog in krog cik-cak-asto zidovje, šinilo mi je v glavo, da je morala biti to v prejšnjih časih kaka turška vojašnica ali trdnjava. Iz čuvajnice pri glavnih, črno-žolto pobarvanih vratih sta kukala dva finančarja. Takoj sem se potipal, da-li nimam še zapisnik pri sebi,

kjer sem hranil svoje „dokumente“; mislil sem si namreč, da me ti gospodje sedaj primemo in ustaviijo, kakor „oborožena pravica“ v Senju in Otočacu. Toda menda se jima ni zljubilo; jaz sem pa sem bil tudi zadovoljen, da me nista mudila. — Par korakov koncem obzidja sem ugledal živo mejo iz smerake, ki je značila mejo med Hrvatsko in Bosno, v istem trenutku pa se je prikazalo v dolini zaželjeno mesto Bihač.

Srce mi je vsikipeo radosti in ni mi moči popisati veselja, ki sem je občutil, ko sem prvič zagledal vitke minarete, rudeče in črne strehe romantičnega mesta Bihača. Urno sem uhral pot po bližnici po griču navzdoli in prišel zopet kmalu na cesto, ki me je privedla sedaj v prvo bosansko vas Žegar, ki je kake pol ure oddaljena od Bihača.

Ob uhođu v vas je stalo dvoje vojaških poslopij. Pred njima je bil zasajen lep park, sredi katerega spomenik, postavljen v trajen spomin l. 1879 tu padlim vojakom. Od tod se vleče potem lep drevored do Bihača, kamor sem dospel krog oame ure zvečer.

Mesto je bilo že razsvetljeno. Hiše v v predmestju so videti že bolj nove. Semtertja so se sprehajale večje in manjše skupine ljudi v naši kakor tudi v bosanski noči. Sedaj sem se malo obiral, ampak krenil sem koj v neko gostilno; čutil sem namreč, da se

začenja cglasati in godrnjati moj „notranji parlament“, poleg tega pa me je levalo trati po životu. V gostilni sem zahteval svojo spalnico in se tam preoblekel — bil sem do kože premočen — nato pa sem se namlatil kakor kak kosce, česar nikakor ne tajim.

Slučaj je nanesel, da sem se seznanil tu v gostilni s človekom „svoje glihe“, na čemer sem se zelo razveselil. Daai on Srb, jaz pa Slovenec sem se vendar dobro razumela. Med daljšim razgovorjem sem poprosil svojega najnovejšega znanca, Nikolo, naj mi stori to uslugo in me sprovede še isti večer malo po mestu. Z veseljem je vstregel moji želji.

Čim sva stopila na ulico, sem začul neko zamolklo, zategneno kričanje. Čutil sem se temu in vprašal, da-li ima nočni čuvaj navado že tako zgodaj tu uro klicati, ko so že vendar komaj kure spat.

Zadovoljno se je nasmehnil Nikola na moje vprašanje in mi povedal, da vpije sedaj mujezin* s minareta Fetija-džamije** in s tem vabi vane mohamedance k molitvi.

Džamije namr **, nimajo v svojih minaretih nikakih zvonov, ki bi, kakor pri nas, vabili k molitvi, mesto njih zvenenja zriči visoko s hodnika na minareta mujezin po

* Mujezin — mohamedanski „možnar“.

** Džamija — mohamedanska cerkev.

Potem je stavil dr. Krck predlog glede onutuja vselovenske ljudske stranke. Pordarjal je, da hoče iti slovenska ljudska stranka do novih bojev in novih zmog. V vojnih časih so prišli na Kranjsko iz Štajerske in Koroske zelo pogostoma četice pod vodstvom plemstva, da bi se posvetovali o odvratni nevarnosti. Danes pa so prišli brez vodstva plemstva sinovi naroda, katerih prapori so že plapolali nad marsikako premagano četo. — Zato nastaja potreba, da se združi stranka tesneje. Vstanovitev vselovenske ljudske stranke naj bi služila nasprotnikom v opomin, da pridejo k pameti in se lotijo razumnega dela.

Truma, ki se zbira danes okoli novega prapora, a pod starimi načeli, se ne uda nikdar. V naši zemlji, na naših tleh, je še vedno dovolj prostora za grobove naših sovražnikov.

Zborovanje je zaključil dr. Brejc, potem, ko je bilo izrečeno državnim poslancom S. L. S. zaupanje.

Z galerije so obmetavali posamezne govornike s cvetkami.

Usmrtilen Ferrerja.

Španski poslanik na Dunaju, Marquis Herrera, je dopisal listu „Neue Freie Presse“ dopis, s katerim hoče grajati odpor javnega mnenja Evrope, oziroma opravičiti usmrtilen Ferrerja.

Del javnega mnenja Evrope je — pravi g. poslanik — v zmoti glede procesa proti Ferrerju, češ, da ga je španska dala svojevoljno obsoditi le radi njegovih liberalnih idej. Proces da se je vodil natančno po španskih zakonih in sodnija je Ferrerja enoglasno obsodila v soglasju s avditorjem in generalnim kapitanom. Sodnija se je držala vseh predpisov procedure po vojnem zakonu.

Ferrerja so obsodili — pravi poslanik dalje — kakor glavnega provzročitelja zmešnjav v Barceloni, ki so imele skoro anarhičen značaj, in ker je učil v svojih šoli, da ni nikake domovine; da je naroda zastava le cunjia; da se vojaki navadno morilci; da bi morali vojsko in mornarico razpustiti; politike vreči v ječe, a njihova posestva naj bi se konfiscirala, istotako tudi posestva bank; in slednjič naj bi se njegovi pristavni ne ustrašili tudi umoritev v doseg idejalov, ki so cilj njegovemu delu.

Španski poslanik trdi, da so Ferrerja sodili natančno po španskih zakonih. Nu, če je temu tako, potem ima Španija na sebi znamo nečloveških, barbarskih zakonov!! Kdo nam more torej kratiti svobodo in pravico do kritike o nečloveških zakonih ptuje država? Vsako tiranstvo izživlja reakcijo in le licemerstvo je, ako se kdo zgraža nad bombami v Barceloni. Smo-li morda radi tega res v zvezi z anarhisti, kakor nam predbaciva nedeljski „Slovenec“ z brezvestnostjo, ki jo more porajati le brezkraven strankarski egoizem in brezmejno strankarsko sovraštvo!! Tem manj se je čuditi poteni, ako nastopajo ljudje, ki se zajo po skrajnih sredstvih za odpravo takih barbarskih ustanov v sedanjih prosvetljanih časih.

Naš avstrijski kazenski kazni je gotovo vse prej nego liberalni in moderan, kar se tiče deliktov „veležidajskega“ značaja. O tem nam je podal pravkar prekrasno ilustracijo „veležidajniški“ proces na Hrvaškem, kjer sodijo po tem našem kazenskem zakonu!

Mi ne moremo kontrolirati navedeb španskega poslanika, v koliko da odgovarjajo resnici in dejstvu. Ali denimo, da je bilo vse tako, kakor trdi španski poslanik. Po našem kaz. zakonu bi bilo vse to kaznjivo po § 305 zaporom do 6 mesecev, oziroma — ako storjeno potom tiska — do enega leta.

Ferrerja se pa obsodili na smrt, da si si ne upa niti poslanik sam trditi, da je bil Ferrer direktno udeležen na „umoritvah“ „ropih“, „požigih“ itd.

Obsodili so ga le radi tega, — ker je v prejšnjih časih propagiral ideje, ki da so učinkovale, da je prišlo do dogodkov v Barceloni!

Če je menil torej španski poslanik, da se svojim pojasnilom ublažil sodbo evropskega javnega mnenja, se je temeljito motil, ker je popolnoma zgrešil svoj cilj.

Deželni zbor tržaški.

Sinočnja seja deželnega zbora je bila zelo kratka; trajala je 35 minut.

Poleg prečitavanja zapisnika zadnje seje so bile na dnevnem redu še štiri točke.

Deželni odbor je predložil deželnemu zboru načrt zakona, s katerim se spremeni § 126 mestnega statuta v toliko, da ima župan pravico, pooblastiti p. o. g. magistratnega vodje ali njegovega namestnika tudi posamezne referente, da podpisujejo pod lastno odgovornostjo pise, s katerimi občina ne prevzame nikake obveznosti.

Prememba je bila sprajeta enoglasno, brez premembe.

Kot tretje točke dnevnega reda je bila volitev šestih članov in šestih namestnikov v prizivno komisijo za osebno dohodninski davke ter enega člana in dveh namestnikov v komisijo za pridobitniški davke.

Posl. dr. Slavik je izjavil v imenu slovenske manjšine, da se ne vdelež volitev, ker med predlaganimi člani ni nobenega člana slov. manjšine.

Posl. Spazzal je podal imenom socialistov analogno izjavo, kakor dr. Slavik imenom Slovencev. Pri glasovanju je bilo odanih 66 glasovnic, med temi 18 belih. Osta-

lih 48 glasovnic se je glasilo na imena po dež. odboru predloženih kandidatov, ki so bili torej izvoljeni. Kot četrta točka dnevnega reda je bil predlog dež. odbora, da se pritrdi imenovanju Autona Fabianija definitivnim državnim kletarskim nadzornikom s sedežem v Trstu.

Predlog je bil sprejet enoglasno.

Kot peta in zadnja točka dnevnega reda je bil predlog dež. odbora, naj ga dež. zbor pooblasti, da ukrene pri vladi potrebne korake, da se razdeli deželna pripadajoča tanga od davka na špirit po številu prebivalstva in ne po ključu, ki ga je predložila vlada.

Na to je deželni glavar zaključil sejo ter ob enem naznanil, da je zasedanje v smislu cesarskega ukaza zaključeno.

Dnevne vesti.

Rok za reklamacije proti volilni listi za III. mestni razred je do 24. t. m. Naj se vsak volilec nemudoma prepriča, ali je vpisan: kdor ni v listi, ne more voliti.

Našim volilecem so volilne liste na ogled razun v pisarnah g. dr. Gregorina (ulica Galatti 18) in g. dr. Wilfana (Corso 37), tudi v „Tržaškem bralnem in podpornem društvu“ (ul. Stadion 19).

III. mestni okraj za državnozborske volitve, v katerem se v kratkem izvrši nadomestna volitev valed odstopa poslanca Silvija Pagninija, obsega mestni okraj Stare mitnice (Barriera vecchia) in Kjadin in leži med ulicami: Bramante, Boico, Sette Fontane na jedni strani, in S. Giusto, Grossi, Pellico (Piazza Goldoni), Farneto, Paduina, Chiozza na drugi strani.

Volilno pravico ima vsaki moški, ki je prekoraj 24. leto, je avstrijski državljan in biva vsaj še jedno leto v tržaški občini.

Vera in klerikalizem. Poročajo nam, da se je minolo nedeljo v cerkvi sv. Antona novega z gorečo besedo s propovednico doli pokladalo vernikom na srce, naj ne čitajo našega lista, češ, da je to brezbožen in protiverški list.

Neposredni povod za to ponovno gonjo proti „Edinosti“ je dalo gotovo naše stališče nasproti usmrtili Ferrerja.

Mi smo svoje stališče za razsodne ljudi že dovolj pojasnili. Po naših nazerih ni ne protiverško in ne protikršćanstvo, če se ustopa proti nečloveški krutosti. Konstatirali smo tudi, da je bila želja vrhnega poglavarja cerkve, naj bi Ferrerja ne usmrtili. Ali je bila tudi ta želja brezbožna, brezverska, ali nekršćanska?!

Vsa ta gonja proti našem listu nima torej — kakor se vidi — podlage ne v veri, ne v krščanstvu, ampak izvira le iz strankarske strasti in ima zgolj strankarski in agitatorični namen. V interesu stranke in ne v interesu vere — proti kateri nismo nikdar nastopali — bi hoteli uničiti naš list. Nu, to se jim ne posreči, ker je naše ljudstvo dovolj razsodno, da ve, za kaj gre. Iz pozitivnega vira vemo, da se nad tako zlorabo prižnice sgrajajo celo tudi znani strogo verski ljudje. In iz ust takih naših ljudij smo slišali večerj vprašanje, zakaj da se tako ojaštro in vrhu tega še neopravičeno postopa proti slovenskemu listu, dočim se proti nedvomno brezverskim italijanskim listom, ne le nič ne stori, ampak se jih čita javno po vseh zakristijah ter jih je videti v rokav malone vseh tržaških duhovnikov?! Na to opravičeno vprašanje nam dajte odgovora vi gromovniki proti našem listu!

Mi se teh napadov nimamo bati, ker vemo, da naši razsodni čitatelji razločujejo med bojem proti veri in cerkvi in med bojem proti klerikalnemu strankarstvu in zlorabi vere v strankarske namene. Proti taki zlorabi smo bili vedno, smo in bomo ter izjavljamo ponovno, da so ravno take zlorabe vere, cerkve in prižnice, ki najbolj škodujejo verski stvari, dočim je boj proti takim zlorabam le na korist čistemu versstvu in pravemu krščanstvu.

Sveda to naše korektno stališče boli klerikalne strankarje bolj, nego vsi napadi na vero in cerkev in uverjeni smo, da bi ti strankarji celo želeli, da bi mi nastopali proti veri in cerkvi, — da bi potem mogli oni bolj vpešno povapeševati svoje p. o. svetne strankarsko-politične namene.

Ustanovitev „Pevskega in glasbenega dr. v Trstu (Podružnica „Glasbene Matice“ v Ljubljani). Danes ob 8. uri zvečer je v „Citlični“ dvorani (Nar. dom) ustanovni občni zbor tega toli zaželjenega društva in s 1. novembrom otvori novo društvo svojo glasbeno šolo, tako, da bomo počasi v Trstu nudili naši mladini vso vzgojo in izobrazbo v slovenskem jeziku. Ker je to društvo v narodnem oziru velike važnosti za tržaške Slovence, vabimo na ta ustanovni občni zbor vse prijatelje in prijateljice petja in glasbe sploh, da pomorejo moralno in materialno novemu društvu, ki si je nadelo kulturno nalogo, gojiti petje in glasbo kot umetnost.

Predavanje o „petju in glasi“. Koncertni vodja „Glasbene Matice“ v Ljubljani g. M. Hubad se je odzval povabilu pripravljalnega odseka „Pevskega in glasbenega društva v Trstu“ ter prihi danes na občni zbor novo

se ostanjučega društva, kjer bo predaval o petju in glasi sploh.

Veseli nar, da bomo imeli priliko slišati v Trstu našega koncertnega mojstra, kateri je pridobil „Glasbeni Matici“ tako odlično mesto v pevskem in glasbenem svetu. Zato pa je tudi dolžnost vseh starišev in varuhov mladine, ki naj bi pohajala slovensko glasbeno šolo, da prihi na ta ustanovni občni zbor, kamor imajo pristop vsi prijatelji in prijateljice petja in glasbe.

Odlikovanje. — Orožniški stražmaster dež. orož. poveljstva št. 7. v Trstu Ivan Skok je v priznanje mnogoletnega in propešnega službovanja dobil srebrni zasluzni križec s krono.

Shod jugoslovanskih žel. uradnikov in uslužbencev. — Danes dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer se bo vršil v „Sokolovici“ dvorani (Narodni dom) v Trstu shod jugoslovanskih žel. uradnikov in uslužbencev z naslednjim dnevnim redom:

1. nameravana omejitev, voznih ugodnosti za železničarje in njih rodbine, 2. povišanje stanarine, 3. slučajnosti.

Stvari, ki stojita na dnevnem redu, sta nujni in važni tako za najnižjega uslužbenca kakor za najvišjega uradnika. Del naših dohodkov nam hoče vzeti žel. ministerstvo — vozne ugodnosti. Pokazati je treba, da je celokupno uslužbenstvo pripravljeno na najodločnejši boj za svoje starodavne pravice. Nočemo nam tržaškimi železničarjem radovoljno iz lastnega nagiba povišati stanarine — zato je treba opomniti žel. ministerstvo na njegovo dolžnost.

Odveč je skoro, da bi povdarjali posebej. V torek 19. t. m. pridite na shod vsi — člani in nečleni — uradniki, poduradniki, nižji uslužbenci in žel. delavci!

Društvo jugoslov. žel. uradnikov. Zveza jugoslov. železničarjev.

Narodne pesmice v okolici. Kakor že več let sem, se pripravljata pavski društvi „Vesela“ in „Slava“ v prvem okoličanskem okraju tudi letos za proglašanje priprostit narodnih pesmic, ki imajo za našo mladino velik pomen; tako, kakor že, ki prihaja v poletni suši.

Pozivljamo zato naše skladatelje, apelujoč na njihovo požrtvovalnost, da donesljejo svoje temu namenu primerne skladbe najkasneje do 20. novembra t. l. na goriomenjeni društvi. Pesmice naj bodo zložene v taktu koračnice, oziroma valčka, ali tudi andante.

Prvi družinski večer „Slavjanske čitalnice“ ki se bo vršil v soboto 23. t. m., privlači v veliko dvorano Nar. doma veliko narodnega občinstva, kajti vsopred je tako zanimiv in vsestranski, da bo res zabave za vsacega dovolj. Posebno vlada zanimanje za zabavno-poučno-zgodovinsko predavanje g. dr. Starčeta o Zlati Pragi, ki bo ilustrovano s 120 lepo barvanimi skopičnimi slikami.

Večer se bo vršil ob pogrnjenih mizah, ter bo gosp. Koegl skrbel za najboljšo postrežbo. — Prijave k večeru sprejema odbor vsaki dan od 3—4 in 7—8 v društvenih prostorih.

Koncert za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. — Na koncertu, ki se bo vršil 6. novembra v veliki dvorani „Nar. doma“ na korist naše družbe, bomo imeli priliko naslajati se na nekaterih skladbah naših modernih slovenskih in hrvaških skladateljev, tako Emila Adamića, Oskarja Deva in Hrvata Hatzeja. Te skladke bo proizvajala naša priznana pevka Mira Costaperaris, ki je našemu občinstvu še v dobrem spominu s koncertov, ki ju je pred kakimi štirimi leti priredila „Glasbena Matica“ v našem Nar. domu. Z veseljem pozdravljamo vest, da bomo prvič v Trstu čuli pesmi sedaj med nami bivajočega skladatelja Adamića, čegar pesmi se odlikujejo posebno po svoji milobi. Oskar Dev je znan po zdravi humoristiki svojih skladb. A Hrvata Hatzeja pesmi so izrazito narodnega značaja. Tudi orkestralne točke, ki jih bo izvajala godba 97. peškolka pod osebnim vodstvom kapelnika Tepčega, znanega nam mojstra v prirejanju simfoničnih koncertov, bodo nudile obilo užitka z novimi in nikjer izvajanimi skladbami.

Dne 6. novembra se nam obeta torej znamenit glasbeni večer.

Nova telefonska razmerja. — S prvim novembrom t. l. se uvedejo sledeča govornila razmerja: Trst-Győr, Trst-Székesszék, Trst-Szombately, Trst-Sopron.

Za te relacije je določena pristojbina 3 K od navadnega in 9 K od nujnega triminutnega pogovora.

Ker pripadajo krajevemu telefonskemu omrežju v Trstu tudi postranske centrale, oziroma javne govornilnice v Barkovljah, Bazorici, Kopru, Miramaru, Miljah, Nabrežini, Opčinah, Proseku, Sv. Križu in Sežani, se razširja promet z mesti Győr, Székesszék, Szombately in Sopron tudi na te kraje.

Ustanovljenje brzojavne službe na c. kr. poštne uradu Kršan. — Dne 14. t. m. uvedla se je v Kršanu, politični okraj Pazin, brzojavna služba z omejenim dnevnim službenim časom.

Trst-turska železnica — London S 1. oktobrom t. l. je uređena nova izredno ugodna zveza med Trstom c. kr. drž. žel. čez turško železnico in Londonom.

Brzovlak št. 2, ki odhaja iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 5. uri popoldne in doseva v

Monakovo ob 6. uri 30 min. jutraj, ima tam direktno zvezo na brzovlak šte. 67 v Frankobrod, Kolín in London, ki odhaja iz Monakovega ob 7. uri 5 min. jutraj in doseva v Frankobrod ob 1. uri 51 min. po noči in v London ob 5. uri 38 min. jutraj.

Vsa vožnja iz Trsta c. kr. d. ž. do Londona traja torej le 36 ur 38 min.

Za udobnosti potujočega občinstva je preskrbljeno v obilni meri. Iz Trsta c. kr. d. ž. do Monakovega vozi en direktni voz 1. in 2. razreda, izven tega spalen voz; na progi Monakovo-Bruselj vozi en jedilen voz in med Monakovim-Ostende oz. Kissingen vozovi brez izmene.

Ker je ta zveza spojena z brzoparniki avstrijskega Lloyda iz Dalmacije, Aleksandrije, Carigrada itd., je pač poklicana, da si osvoji promet med Orijentom, Adrijskim morjem in Angleško.

Enaka hitra zveza v obratni smeri se oživotvori bržkone v polstju prihodnjega leta.

Tržaška mala kronika.

Brezsrčna tatila. — Sedemletna deklica Jerica Muratori, stanujoča v ul. Barriera Vecchia št. 9. se je včeraj jutraj podala na policijski inspektorat v ul. Parini, kjer je pokazala povedala, da jo je v ulici Antonio Caccia malo poprej ustavila neka ženska, ki jo je pod neko pretvezo odvedla v vežo bližnje hiše, kjer je iz ušes ukradla uhane z dijamanti v vrednosti 7 kron.

Čuden patron. — Steklar Lovro Gutnik, 48 let star, stanujoč v ul. Madonna št. 3, je naznanil policiji, da je predvčeršnjem popoldne neki Prelc, od katerega je pred par dnevi kupil za 10 kron otroško posteljico, prišel k njemu na dom in hotel z vso silo odnesti prodano posteljico. Gutnik, prestrašen valed groženj in nasilnega vedenja Prelca, se ni temu zoperstavil.

Prelc je bil takoj aretiran, ali je zaničal, da bi bil grozil. Kljub temu so ga pridržali v zaporu.

Ukradeno kolo. — Iztirjevalec Josip Zvetenjak, star 22 let, je naznanil policiji, da mu je bilo vkradeno kolo, ki ga je v soboto pustil v veži hiše št. 4. v ulici del'Olmio.

Roka v stroju. — Dinarju Rudolfa Marig, staremu 23 let, zaposlenemu v tržaški tovarni testenja, se je včeraj med delom roka zapela v stroj, ki mu je odsekal palec. Zdravniška postaja ga je spravila v bolnišnico.

Povožen. Šestletni fantič Josip Knez, stanujoč v ulici Školjo št. 636 je včeraj ob 1'30 pop. šel po ulici Giulia v šolo. Ko je bil na vogalu ulice Gaileo Galilei, ga je enovprežni voz, ki je z vso naglico dirjal, podrl na tla in vlekel seboj nekoliko metrov. Voznik je ustavil konja, dokler so fantiča izveliki izpod voza, a potem je takoj pogol konja v beg. Nekateri pasanti so nesli fantiča v bližnjo lekarno. Prišel je tja tudi zdravnik z zdravniške postaje, ki je konstatiral težke poškodbe, izlasti, da je dečku strit ves tilnik. Dečka so spravili v bolnišnico.

Koledar in vreme. — Danes: Peter Alk. sp. — Jutri: Janez Kap. sp.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 22° Cels. — Vreme včeraj: lepo. Vremenska napoved za Pri-morsko: Semtertja oblačno. — Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. V začetku lepo, potem motno.

Naše gledališče.

„Pepelka“.

Pepelko pozna ves svet. O njeni usodi pripovedujejo vsi svetovni jeziki. Koliko solz je že izvalila na oči dobrih otročičev ta plemenita vstrpljiva, ponižna Pepelka! Kje se je rodila, kateremu narodu pripada, kedaj je živela? Ko nas je varovalo krilo dobrodušne babice, smo gledali Pepelko kakor svojo sodobnico, a evo: tudi naši otroci gledajo v Pepelki svojo sodobnico. Kdaj Pepelka postara, kdaj je ne bodo umevali več naši vnuki?

Pepelka je slika iz življenja, ki se opetuje. Ona je žrtva zlobe, ki težko kedaj izgine iz srca maehe. Zato se ponavlja, vedno je sodobna, sveža, umljiva duši, ki mrzi zlobo, a se veseli na poplačini plemenitosti. Pa kaj nam je potem reči o bajki „Pepelka“? Videli smo jo — ne vemo, kolikokrat že — pradisnočnim ob pivani in veseli množici naših otročičev in njihovih starišev. In videli smo ganotja ne samo na licih nedolžnosti, ampak tudi na onih resnih, ki so navajeni, da dan na dan gledajo krivice v svetu. Torej ta bajka ima na sebi nekaj, kar jo priljublja poslušalcem vsake dobe, različne vzgoje, in to nekaj je daja neprecenljivo vrednost, ki ohrani „Pepelko“ dolgo, še jako dolgo na odrih vsake sveta.

Ali kakor bajka „Pepelka“ vstib stara babice zahteva bujne fantazije in gladkega nestrina pripovedovanja, tako tudi igra „Pepelka“ zahteva na odru fantastičnosti, čara, mističnosti ambijenta in ljudi, od katerih posebno zahteva dovršene igre, ker brez takih antitez, navskrižji karakterjev in narsv, nima tiste potrebne verodostojnosti, ki jo moramo srečati pri sestrah, pri maebi, pri čarovnici. Mi moramo biti ganjeni in se smejati od srca, ali vedno nam je ostati v okvirju bajke. A ko zapuščamo gledališče, si moremo sro-bodno misliti: brez botre čarovnice, ki ima

na razpolaganje zlatih oblek in — mladih princev.

Ali nam je naše gledališče nudilo „Pepelko“, kakoršnja smo želeli, kakoršnja smo si predstavljali? Da, in to mnogo dovršeneje, nego smo si upali želeli.

Sama Pepelka (g.ca Mekindova) je bila sijajna v svoji prirodni lepoti in ljubeznivosti. Nje sedaj tužni, sedaj veseli glas nas je spominjal večernega zvona, ko tekmuje žvrgolenjem slavca. Pri g.ci Mekindovi moramo pohvaliti nad vse nje skromnost in prirodnost igre.

Vloga se je naučila v dveh dneh skoro dovršeno, da-si ni bila lahka, ker je v stihih. V g.ci Mekindovi je dobil naš oder dobro ljubimko; treba jej še najti tovariša, ki ga še ni, a bi bil toli potreben!

Pepelki polu-zestri Kunigunda (g.ca Puceljova) in Serafina (g.ca Zelenkova) sta razvili karakterja zlobnic in — les precieuses ridicules — v dovoljni meri, a se nadejamo na reprizi še boljše. Njiju zbadanje mora biti nekoliko hitreje, fulminantneje, a na drugi strani zopet odločno, naduto, ker sta plemeniti grofici Knitterknattersehnatterhausen, ki aspirirata na kraljevsko krono! Zato se morata tudi na dvoru čutiti kakor doma, a ko jo princ žali, mora njiju ponos vakipeti. Nikakor se ne smeta tako blado-krvno oddaljiti od fatalne stolice in steklenega čevlčka.

Mačeha Sibila (g.ca Germekova) je bila vedno na svojem mestu, samo ne vedno z enako dovršenostjo. Hvaležni moramo biti tej spoštovani prijateljici našega gledališča, ki posvečuje toliko ljubavi dobri stvari svojega naroda.

V svojem eksotičnem vrtu živi kraljica Ekrateličkov in Vil, neko vrst „burbero benefico“ in misli za tlačene čarovnice Valpurga (gospa Danilova) Umataica ki pozna dušo raznih junakinj. Katere ne pozna naša Danilova? Saj jo z zadovoljstvom srečavamo tako kakor mlado ciganko kakor staro čarovnico, vedno odkrivajoči na njej nove sile, kakor da je ona sama vir stokratkega življenja, zrcalo, v katerem odseva stotina duš in značajev.

Gospod Verovšek je gostoval v vlogi kralja Kakadu, ki več misli na želodec nego-li na krono. Mi si skoro ne moremo misliti Verovška v vlogi, ki ne bi zahtevala zavitega nosa in smešne poze. Verovšek je kralj — smeha, neizoperen šalivec, kralj — buffo, kmet buffo!!

Njegov sin, zlati princ Krasnoslav je bil g. Lešić. Ta je edea izmed tistih ljudi, ki izven svojega poklica ne vedo za svet. Ves se je posvetil odru, da-si ni igralca po poklicu, ves se žrtuje slovenski Thaliji, da-si ni Slovenec! On ne išče koristi, ni mu do slave, plačilo mu je v — uspehu. A da vpeva, to potrjuje naše ljudstvo vsakokrat, ko stopa Lešić na oder. Ko bo sigurnejši glede jezika, bo sigurnejši tudi v igri in potem bo dovršenejši. Le eno bi mu priporočali: da v možkih vlogah daje zaljubljenosti več — močnatosti. Res je, da je ljubezen ženska, ali za človeka do neke meje.

Gospa Bratina je zadovoljila občinstvo v vlogi herca in oni Sifaksa. Glas mu je bil, a geste postajajo svobodnejše.

Dvorni maršal g. Lilijan je zabavnik, ki se je odlikoval po finem nastopu in jasnem izgovarjanju.

Minister (Boleslavski) in nadkonjar (Petrato) sta bila dovolj dobra v svojih smešnih ulogah.

A tisti ubogi ubogi Monteconte itd. itd. Predstavil se nam je v sijajni luči g. Rajmerja kakor izbornega komika. G. Rajmer se pridno uči; srečno je izbral genre svojih vlog in — vpeva. Ostalo oboje je bilo dobro, posebno pa so grajiocni baletni škrasovi in vil izizzali viharje navdušenja.

Scenerija dovršena, posebno lepo je bilo bivališče čarovnice. Salonski orkester krajša pavze, ki naj bi bile krajše. Aplanza je bilo obilo tekom igre in na koncu dejanj. Gledališče skoro razprodano. Pepelko treba ponoviti čim prej.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. — Danes 2. repriza Puccini-jeve opere „Madame Butterfly“.

Društvene vesti.

Pevsko društvo Adria v Barkovljah naznanja, da se bodo vršile pevake vaje od sedaj naprej ob torkih (moški zbor) ob četrkih (ženski zbor) in v petkih (mešani zbor). Ističeno se naznanja, da se vrši danes vaja ob 7. uri zvečer.

Vsprejemajo se nove moške in ženske moči.

Glasbena šola Šentjakobske Citalnice. Danes je vaja za klarinete, jutri pa za pi-halece instrumente in sicer ob 8. in pol uri zvečer. Vpisovanja za klavirski tečaj, katerega se otvori prve dni novembra, se vršijo vsaki večer do zadnjih dni tega meseca.

Trgovsko izob. društvo. — Danes večer ob 9. uri so vabjeni odborniki in vsi člani odseka za zadružne zadeve k redni seji. Predsednik.

Telovadno društvo
TRŽAŠKI SOKOL
v Trstu

Jabalni oddelek ima danes zvečer ob 8½ uri v restav. Balkan važen sestanek. — Prosi se, da se sestanek udeležijo vsi jahači.

„Klub slov. tehnikov k Pragi“ ima svoj prvi redni občni zbor v četrtek, dne 21. oktobra v „Narodnem domu“ na Král. Vinohradu.

Nar. delav. organizacija

Tovariši! Radi nepredvidjenih zaprek se na soboto napovedovani

II. redni občni zbor N. D. O. (nadaljevanje)

vrši nepreklicljivo v petek dne 22. oktobra t. l. ob 7½ uri zvečer v gledališni dvorani „Narodnega Doma“ v Trstu.

Dnevni red:

1. Spremembe pravil.
2. Volitev predsednika, odbornikov, nadzornikov, pregledovalcev računov in razsodišča.
3. Slučajnosti.

Ker je ta občni zbor izredne važnosti, ponavljamo klic:

Tovariši! Vsi v petek dne 22. oktobra t. l. v „Narodni dom“.

Odbor N. D. O.

Zaupnike iz Rojana vabimo na zaupni sestanek, ki bole nocoj ob 7. in pol uri zvečer v „Konsumnem društvu“ v Rojani (pri cerkvi).

Vsi železničarji so naprošeni, da se v velikem številu vdeležijo nocojšnjega železničarskega shoda v „Sokolovi“ dvorani (Narodni dom). Začetek ob 8. uri zvečer.

N. D. O. vabi vse zaupnike in odbornike skupin, iz vseh okrajev, naj pridejo v sredo, dne 20. oktobra t. l. ob 7. in pol uri zvečer na zelo važen zaupni sestanek v prestore N. D. O.

Darovi.

Za Št. Jakobško podružnico Ciril-Metodove družbe nabralo se je, v nedeljo 17. t. m. v gostilni društva „Jadran“ povodom krsta mladega Maksa Mihelak kron 880. Srčna hvala!

Za Ciril-Metodovo družbo za Ietro, nabralo se je povodom obiska pri družini Babič pri Babičih kron 10—. Darovali so: Iv. Babič preda, posojilnice in kona. društva pri Babičih 1 K, Bizjak Josip 2 K, Kompara Marij 1 K, W. A. 1 K, Urbanovič 1 K, Terčon Jos. 1 K. Razni darovi 3 K. Srčna hvala!

Akad. fer. društvu Balkan so doposlali za „Družbo Sv. Cirila in Metoda“, „Dijaško podp. društvo v Trstu“ in za ljudske kajiznice vzdrževane po omenjenem društvu:

Pola 49 (gospodična Mici Amf, Sežana). Po 5 K: Dr. Verčon, Peter Pirjevec, živinozdravnik, Kalčič, lekarnar (v spomin na Sežano).

Po 3 K: Dolenc, geometer in Janja Stofa.

Po 2 K: Josip Rebec, Ant. Fabčić, Jožko Lovrencov, Viktor Milej, dr. Reja (Komen), Wesner, dr. Abram Maki, Mimica Stofa in Franc Trampuš, strojevodja v Trstu in gospa Kontelj.

Peniška zila „Sežanska“ K 210; „Savan“ K 130; Tine Terčonov, učitelj, K 150; Franja Galič K 140; Stanko Vičič, učit., 120; Družina Rožič K 120.

Po 1 K: Neimenovani gospod, Urška Šmuc, Milena Pirjevec, Justina Spetzapan, Tomaž Poltynsek, orožnik, Sežana, Ana Novak, Marija Čarigoj, Alojz Bajec, c. k. učitelj, Alojz Škerl, peštar, Ernest Di Zorž, Albin Furlan, učitelj, Josip Pahor, učitelj, Pepca Šolfa, Rosenberga, Karol Bizjak, Felk, sin. stražnik, Dutočlje, Božeglav, Franc Furla, Vičič Antonija, Ana Macarol, Ant. Vrečko-Samatorca, Marija Kend, učiteljica, K. Turšič učiteljica, Josip Gerbec, Marko Znidaršič, družina Čebulec, Anton Barič, Ana Škapin, naskarica, Štergar, žel. uradnik, Goljevčok Jože, Turk, Josip Rušija, gospodična Mici Amfova (vria nabirateljica), N. N.; „Sokol“ 68 vin.

Errata Corrige! Pri poli 104 (g. Ferdo pl. Kleinmayer je pomotoma izostalo Marija Pešelj 1 K.) (Pride še.)

Vesti iz Goriške.

x Pod voz je prišel na Verdijevem teka-lišču 6-letni deček Alojzij Nardin. Hudo poškodovanega so prenesli v tuk. bolnišnico. Deček je sam zakrilil nesrečo s tem, da se je obešal za nek voz, ki je vozil proti glavni pošti.

x Izpred sodnije. Takajšnje okrožno kakor kazensko sodišče je obsodilo brata Ivana in Karol Čermelj, oba iz Kamenj, na 15 mesečno ječo, ker sta 8. avgusta t. l. hudo poškodovale nekega Andreja Kandura iz Vrto-vina.

Iz šolske službe. Suplent na državni gimnaziji v Gorici Olivier Stua je imenovan provizoričnim glavnim učiteljem na učiteljsku v Gradiški.

x Semenja za živino. Na zadnji semenji je bilo privedenih 300 volov, 30 junic, 25 konj in 800 prašičev.

x Manifestacija za Francisca Ferrer v Gorici. Socijalni demokratje so nameravali sklicati v ponedeljek večer javen shod, da protestirajo proti umrtitvi Ferrer-ja, a policija je javen shod prepovedala. Vsa tega se bo vršil shod po § 2 v torek zvečer v

: Odlikovana Pekarna in slaščičarna :

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu 1909
Trst, ulica Acquedotto 15. - Podružnica ulica Miramar 9

naznanja slavnemu občinstvu, da ima

trikrat na dan svež kruh.

Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi biškoti, posebno za čaj; ima razne fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsako vrstne torte, krokante itd., kakor tudi vsake predmete za speči. — Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. BREZPLAČNA POSTREŽBA NA DOM. Priporočam se za obilen obisk z odličnim spoštovanjem Vinko Škerk.

ANTON REPENŠEK

knjigovoz v Trstu, via Cecilia 9

priporoča slavnemu občinstvu

svojo moderno urejeno delavnico,

v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah.

SVOJI K SVOJIM!

IŠČE SE ZA TAKOJ

ali pozneje: 1 knjigovodja, 1 fakturist

1 dopisovalec za ital. jezik

Oziral se bo le na prve moči in one, ki so v lesni stroki že nekoliko izurjene. — Služba stalna. Plača po dogovoru. Išče se nadalje **PODIJETNIK**, ki bi prevzel večji izvoz lesa iz gozda na žago proti kavciji Ponudbe, podprte z referencami naj se blagovolijo poslati na Inzeratni oddelek tega lista „G. H. T. Štev. 1844“.

Majcen Miloš ..

mizar - Trst - ulica Leo štev. 2

priporoča slavnemu občinstvu

svojo mizarnico.

Izdeluje vsakovrstno, tudi NAJFINEJŠE POHIŠTVO

Oglase treba naslovljati na Inzeratni oddelek „Edinosti“

Pohišstvo

solidno in elegantno

po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST - Via Malcanton

Mnenje gospoda Dr. F. Kovalozky

BUDIMPEŠTA

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Ustrežem z veseljem Vaši želji, ter Vam naznanjam, da je Vaše **Železnato Kina - Vino Serravallo (Vino di China Ferruginoso Serravallo)** izvrstno krepilno sredstvo, ki bolnikom vsled svojega izvrstnega ukusa jako ugaja. Kakor sem je toplo priporočal do sedaj, bom je tudi v bodoče v potrebnih slučajih.

BUDIMPEŠTA, 21. novembra 1908.

Dr. F. Kovalozky.

NOVI DOHODI. V dobroznani prodajalnici oblek

Alla città di Trieste, Trst

Velika izbira moških oblek od K 14 do 44, deških od K 9 do 28. — Obleke za otroke od 3 do 10 let od K 2 do 16. Zaloga tu in inozemskoga blaga za obleke po meri, ki se izvršujejo v lastni delalnici. Specialiteta hlače, jop in srajce za delavce, po neverjetno nizkih cenah.

„Alla città di Trieste“ Trst, ul. G. Carducci 40 (praj Torrente)

Velika skladišča manufakturnega blaga in konfekcij za gospode, gospe in otroke.

Plačilo na obroke.

M. B. Katz

TRST - ulica Sanità 16, II. nadstr.

Podružnica v Gorici, ulica Alvarez 3, I. n.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 važen.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

• Pisarna • Zaloga Cementa

ul. Carradori 16 Riva Grumula 2

Telefon 605. Telefon 23-30

gledališču. Lastniki javnih lokalov bodo pozvani, naj iste zatvorijo ob času zborovanja in se ustavi tudi tramvajski promet. Kakor čujemo, se bo predlagalo magistratu, naj prekrsti sedajno škofijsko ulico na ime Francisco Ferrer.

Vesti iz Istre

Nadomestna deželnezborska volitev v Istri. Na mesto odstopivšega deželnega poslanca dra. Hektorja Constantini-ja se bo vršila nadomestna volitev enega deželnega poslanca v velikem posestvu dne 15. decembra 1909.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Kotoliško izobraževalno društvo“ v Malem Lofinju.

Zobčasta železnica na Učko. Železniško ministerstvo je stavbeni družbi Union na Dunaju dovolilo, da sme izvršiti pripravljajna dela za zobčasto železnico nižje vrste in Lovrana na Učko.

Za ljudske knjižnice v Istri. Dandanes ve že vsakdo, da samo znanje čitanja in pisanja ne zadostuje človeku, ampak da mu treba dodati tudi drugih stvari, da se more povzpeti do potrebne kulturne višine. Za to se dandanes v kulturnih deželah poleg tečajev za analfabeate, poleg mnogih šol, mnogih drugih zavodov za izobraževanje snuje posebno tudi takozvana ljudska vseučilišča in — javne ljudske knjižnice.

V Istri se je doslej slabo pazilo in gledalo na čitanje knjig. Zato imamo za sedaj v Istri komaj deseterico urejenih ljudskih knjižnic, ki so bile ustanovljene še le v zadnjih časih. Res je sicer, da je temu krivo neznanje v našem ljudstvu, ki ni samo krivo, da poklicani faktorji niso skrbeli za to.

Radi tega si je hrv.-slovensko akademsko farijalno društvo „Istra“ nadelo med drugim tudi nalogo, da osnuje čim več ljudskih knjižnic. V razdobju enega leta je osnovalo pet ljudskih knjižnic z jedno ljudsko čitalnico, in to: v Pazinu, Štrpedu, Boljuni, Dekanah in Lovranu. Konec tega meseca odpre društvo svojo šestto ljudsko knjižnico v Marezigah (pri Kopru).

V Dekanah je bila otvorjena ljudska knjižnica dne 26. septembra v prostorih tamošnje čitalnice. Ormar je podarila občina, a knjižničar je g. A. Mahnič. V Lovranu je knjižnica od dne 10. oktobra v hiši g. Ilijašiča, mizarja, ki je ob enem tudi knjižničar. Ormar je poklonila tamošnja čitalnica. V Marezigah bo knjižnica nameščena v prostorih tamošnje čitalnice, ki da ob enem tudi ormar za knjižnico.

Za knjižnice so darovali knjige: „Hrvat. puč, prosvjeta“ 100, čitalnica „Danica“ u Lovranu 82, akad. društvo „Zvonimir“ 48, slov. akad. društvo „Slovenija“ 30, Kazimir Jelenc 30, potujoča ljudska knjiž. tolmarskega učitelja 33, „Slovenska Matica“ 25, Ramiro Starger 32, Kuzma Martinčič 24, ljudska knjižnica u Voloskom 22, A. Kalokira 15, I. M. 14, Ivan Golubić 12, I. Juretić 10, J. Ž. i A. S. 9, Marijan Kalokira 8, H. Macan 1 knjigo. V denarju so darovali: Posojilnica na Voloskom 50 K, dr. I. Peččić 10 K, prof. J. Jakac 10 K, I. Sancin 2 K; a v zadnjem izkazu je izostalo, da je boljunška posojilnica dala 20 K za tamošnjo knjižnico.

V zalogi nima društvo več niti ene slovenske knjige, a hrvatskih malo. Društvo prihaja iz raznih krajev prošnje, da otvori samo, ali da pomore k ustanovitvi knjižnice. — Društvo bi rado ugodilo vsem prošnjam in željam, ali, žal ne dovoljujejo mu tega materialne razmere. Zato se brača do rodoljubov in prijateljev ljudske prosvete, da je podpró s čim obilnejo podporo, bodi v knjigah, bodi v denarju, da bo tako moglo društvo svoje delo vsestranski razširiti in na ta način čim več doprinesti k razvoju prosvete med zapuščenim narodom v Istri. Prosimo poučnih knjig za Istro. Sedanjim in bodočim darovateljem se najlepše zahvaljujemo!

Akad. fer. dr. „Istra“ — Pazin.

Na znanje g. Accurti-ju. „Naši Slogi“ javljajo iz Zadra, da je od sodišča v Pulji, ravno ko je najbolj vihal takozvani „velozidajski proces“ v Zagrebu, došel na neko okr. sodišče v Dalmaciji uradni dopis pisan s cirilico, ki je prešel na nadzorišče v Zadru vse do najvišjega sodišča na Dunaju. In vendar ni donesla puljsko sodišče proglašeno še velozidajskim.

Tuji v Opatiji. Od 1. jan. do 13. oktobra 1909 je obiskalo Opatijo 36.255 oseb. Dne 13. oktobra 1909 je bilo navzočih 2.477 oseb.

Trgatev v Istri je že izvršena. Kakor prihajajo poročila iz raznih strani, je letošnja letina nekako srednje vrste, kjer ni bilo toče, a kjer so bili pa vinogradi uničeni po toči, so nabrali prav malo grozdja. Radi nertalnega in deževnega vremena ni moglo grozdje povsem enako dozoreti in tam ne bo vino tako dobro, kakor lanijsko leto. Belo grozdje je povsod boljše dozorelo. Cena mošta je tudi letos na nekaterih mestih zelo nizka.

Listnica uredništva.

Dopisniku A. P. iz Sežane. O stvari, radi katere se pritožujete, nismo dovolj informirani in se bomo obvestili. Rekrutacija Vaše v jezikovnem pogledu, pa so vsakako opravičene in pozivamo tudi mi finančne oblasti, naj v naših slovenskih krajih nameščajo le take finančne organe, ki bodo mogli obtežati in vprejemati zapisnike z našimi strankami v njihovim materinem jeziku, kakor se dogaja v vseh italijanskih krajih.

Našim strankam pa priporočamo, naj zahtevajo od finančnih organov zapisnike v slovenskem jeziku in naj drugačnih ne podpisujejo.

Mali oglasi.

Knjigoveškega učenca sprejme takoj knjižnica, ulica Cecilia št. 9. 1868

Komptuaristinja z lepo in hitro pisavo, veča popolnoma nemške stenografije in pisalnega stroja išče službo — Ponudbe A. Pridnost na Inzer. odd. Edinosti. 1866

V najem se odda kuhinja 12 kron mesečno, mirnim osebam, ki bi prevzele v hiši kako delo proti plačilu. Naslov pove Inzeratni odd. Edinosti. 1867

Meblirana ali prazna soba odda se po nizki ceni. S. Anastasio 2, IV. nadst. 1863

Gospo in gospodične se uljudno sprejmejo pri babici JOSIPINI ŠTOK. Stroga tajnost. Kjadin 208, Sv. Alojzij. 1864

Odda se meblirana soba. Madonna del Mare št. 2, III. nadst., vrata 16. 1862

Ljudski ples se bo vršil v nedeljo 31./10 katerega priredijo mladeniči v Krajišvasi pri Sežani v prostorih gosp. Antona Zlobec F. B. 1865

V najem se odda takoj dobro upeljana mesnica. Kje, pove Ina. odd. Edin. 1869

Inteligenten petdesetletni udovec brez otrok izvešan v trgovski in obrtniški stroki, zdrav, z inicijativno, več kot 25 let naseljen v Trstu, popolnoma vešč slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, neomadeževane preteklosti, je po celi Evropi ponovno potoval, išče službo kot zasebni ali občinski tajnik, korespondent, kontorist, potnik itd. Bi opravljal posle korespondenta v mestu tudi na ure in šel bi le v stalno službo tudi na deželo. — Ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod „Miranaky“. 1821

Odrplo se je novo veliko skladišče

POHIŠTVA in tapetarij **Paolo Gastwirth** v ulici Stadlon št. 6, Tel. 22-85

veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in moderne risbe ter popolnih opravil za stanovanja. — Zadnje novosti te stroke. Zamore si vsakdo ogledati, ne da je primoran kupiti

Bogomil Pino

bivši urar v Sežani ima svojo novo prodajalnico v Trstu ul. Vinc. Bellini 13 nasproti cerkve svet. Antona novega Vsakovrstne verižice po pravih tov. cenah

Hočete se prepričati? obiščite velika skladišča **Marije ud. Salarini** Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove (vokal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jupe, kožuti in zrnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremokljivi plašči (pristni angleški). Specialiteta: blago tu in iz tujih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Tovarna cevi in cementnih plošč, teracov, betona in artificijalnega kamna s zalogo cementa

Aristide Gualco - Trst ulica San Servolo šte. 2 Telefon 21-42.

Pravi in pristni najboljši za čiščenje in krepitev krvi

SIRUP PAGLIANO tyrdke prof. Ernesto Pagliano, Neapelj (lastna hiša) Calata San Marco 4.

Naš Sirup Pagliano se prodaja v boljših lekarnah monarhije. Isti je izdelan strogo po originalnem receptu iznajditelja pok. prof. Pagliano. Naznanjamo da nimamo nikake skupnosti z ravno tako imenovanimi tvrdkami, ter opozarjamo in svarimo p. n. odjemalce na škodljive ponaredbe, ki krožijo neznane, ter se

skušajo prodajati z raznovrstnimi sredstvi reklame. Vse večje garancije, da se dobi pristno znamko, ki se razlikuje od drugih te vrste, svehujemo, da se obrne vsakdo direktno v Neapelj ali pa k glavni zalogi **MARIO LANG, lekarnar - Trst.**

Adolf Kostoris skladišče oblek za moške in dečke Trst, via S. Giovanni 16, I. n. (araven Restavracije Cooperativa ex Haeker) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd. Najdogovornejše cene. POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju

G. Levi Minzi & Co. Nova in bogata zaloga vsakovrstnega **POHIŠTVA** Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci. Trst, Via dei Rettori št. 1 Telefon št. 71 Romano IV

Pozor krčmarji in zasebniki

Podpisani se priporočam gg. krčmarjem in zasebnikom, da se zanesljivo obrnejo do mene bodis pismeno ali ustmeno. Ker poznam popolnoma vsa istrska vina kakor, n. pr. belo in črno, refosk, berzamin, rizling, vino v buteljkahin sedaj ob času trgatve tudi grozdje, upam, da se bodo gg. krčmarji in zasebniki obrnili do mene, ako nameravajo kaj nakupiti. Gotovi naj bodo, da posredujem pošteno in brezplačno. Za odgovor prosim, da se priloži znamko. Udani **Martin Sreboth, trgovec in posredovalec v Poreču (Istra)**

Prva slovenska tovarna sodovke (šifonov) in pokalic **Hribar & Ražem** na Opčinah se priporoča gg. gostilničarjem v Trstu, okolici in na Krasu. Postrežba točna in na dom.

PRODAJALNICA ŠVICARSKIH UR JOSIP OPPENHEIM urar in izdelovatelj časomerjev

Trst, Corso šte. 5 (blizu knjigarne Vram) **BOGATA IZBERA** zlatih, srebrnih in kovinskih ur. Stenske ure s modernim zvonilom. PRSTANI, UKANI, VERIŽICE itd. po zmernih cenah. Popraviljanje se izvrši po dog. cenah in z garancijo

Umetni zobje Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez vsake bolečine v zobozdravniškem kabinetu **Dr. J. Čermák in G. Zusche** TRST ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

Kislo zelje

prve vrste 100 kg brutto K 10.—. Krastavci peveroni itd. — pošilja po poštne povzetju **Ant. K. Linek — Znojim, Češko.**

Dr. A. Barkanović specialista za notranje in živčne bolezni ima svoj ambulatorij na trgu Carlo Goldoni 11, I. n. ORDINUJE: vsak dan od 10.1/2 do 12.1/2, ure zjutraj in 4. do 5. popold.

DRAGOTIN STRUKEL

prodajalnica drobnarij in igrač TRST - Corso 34 - TRST Galanterije iz usnja, Pošne torbe Ovratnice, dežniki in palice. Specialiteta: Potrebščine za hribolazce.

F. Hörmann, Trst ulica Giosue Carducci 20, Trst

Velika zaloga steklenih šip ter navadnih in dvojnih zrcal. Kristali vsake velikosti. Specialiteta: stekleni ventilatorji. Posode za ribe. Zaloga okvirjev. Sprejme vsakovrstne poprave, prevlačenja s steklom, verande itd. Zalagatelj s' avb. podjetnikov

Po neverjetno visokih cenah se večkrat kupuje blago za moške in ženske obleke. Temu se lahko izogne, ako naroči blago direktno pri tovarni. Zahvalje tedaj brezplačno pošiljate moje zbirke jesenskih in zimsk. uzorcev. Imam v zalogi samo najboljšo blago zadnjih novosti. **Franz Schmidt, Jägerndorf 103** Avstrijska Šlezija.

DANIELE PILLIN TRST - ulica Acquedotto 94 TELEFON 241 Velika zaloga gašenega in živega apna. Tovarna cementnih plošč in zaloga oglja za peči.

Listovne marke

Kupujem, prodajam in menjam rabljene listovne znamke. Plačam najbolje. - Dopisovanje v v hrv. in slovenskem jeziku. **A. WEISZ, Briefmarkenhandlung, Wien I. Adlergasse 8**

A. Millovatz mehanična delalnica Trst — ulica del Trionfo 1 izvršuje vsakovrstna kovaška in mehaniška dela kakor tudi niklovanja.

OGLASE treba naslovijati na „Inzeratni oddelek Edinosti“.